

Glasilo „Slovenskega čebelarskega društva“

za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko s sedežem v Ljubljani.

Urejuje **Frančišek Rojina.**

Izhaja po enkrat na mesec in se pošilja udom brezplačno.

Vsebina: Jan. Jurančič: Čebelarska opravila v jeseni. — Ant. Mrak: Lansko prezimovanje in letošnji razvoj. — Fr. L.: Voščeni metuljček (*Galleria cerella*) (Dalje). — Pater: Kako moramo ravnati z medom. — Fr. Rojina: Čebelni strup in čebelni pik. — Dopisi. — Raznoterosti. — Izkaz. — Listnica uredništva.

Čebelarska opravila v jeseni.

Jesen je za kmetovalca čas plačila za ves njegov trud, trpljenje in težave celega leta; tudi čebelar išče jeseni od svojih čebelic plačo za opravke in oskrbovanje celega leta, ako mu slaba letina računa ne prečrta. Jesen je še pa tudi oni čas, ko ima čebelar svoje čebele pripraviti in oskrbeti za zimo. Že pri odjemanju medu treba važen del te priprave vpoštovati, namreč, da čebelam premalo živeža za zimo ne pustimo in da jim odmerimo primeren, toraj ne prevelik in ne premajhen prostor. Kot glavno vodilo pri vzimovanju naj nam veljajo sledeče točke:

1. Da ima ljudstvo zdravo, krepko, dobro, ne čez 2 leti staro matico. Tri- ali večletna matica zna v zimi ali zgodnji pomladi umreti, ko si panj druge izrediti ne more, in panj je zgubljen. Tudi pogosto prestara matica spomladi začne leči le trotova jajca, ali pa delavčno zalego s trotovo meša, kar je znamenje, da njena rodovitost peša.

2. Da ima panj dovolj živeža; vsakemu ljudstvu moramo pustiti v jeseni najmanj 10 *kg*, še boljše pa 12—14 *kg* medu. Panj, ki tega nima, mora se mu primanjkljaj dodati, ako ga hočemo dobro prezimiti. Čebele morajo imeti toliko živeža, da do maja povoljno izhajajo; kajti pred tem časom je še redkokedaj stanovitno lepo vreme in vstrajno dobra paša. Znamenje neveščaka ali celo lakomeža je, ako se morajo čebele že v prvi

pomladi krmiti. Pomislimo, da se s takim zgodnjim krmljenjem več potratí, nego bi čebele porabile, ko bi imele živeža dovolj v panju, in zraven se še ne doseže vspeha, kakoršnega bi bilo pričakovati. Ako kak začetnik, ki bi morda rad kolikor največ panjev prezimil, nima doma dovolj medu, da bi čebele dobro z živežem preskrbel, stori najbolje, da kupi zadelanih medenih satov pri kakem znanem, zanesljivem čebelarju; kajti sladkor je dandanes že skoraj tako drag, kot med, pri tem pa še, zlasti za zimo, glede redilne vrednosti manj izda. Ako se pa sploh krmiti mora, naj se jesensko krmljenje, kolikor mogoče, v najkrajšem času izvrši in vsaj do konca septembra konča, da se čebele predolgo ne vznemirujejo ter še pokladan živež lahko pred zimo pokrijejo.

Da zamoremo čebelam pustiti za zimo dovolj medu, moramo vedeti, koliko celo napolnjen medeni sat tehta. Kdor ima tehtnico pri roki ali vsaj v bližini, stehta en poln sat ter po tem vso vsebino preračuni. Kdor si pa tako ne more pomagati, lahko pa drugače zračni: za $\frac{1}{2}$ kg teže mora biti okoli 160 \square cm velik kos polnega medenega sata. Mali sat avstrijske mere n. pr. tehta navadno $1\frac{1}{2}$ kg.

3. Da imajo čebele ugoden zimski sedež. Že v teku poletja moramo na to gledati, da spravljamo v sredino vališča lepo pravilno, bolj mlado satovje, stareje in skrivljeno pa pomikamo proti kraju. To je tudi za zimo pomenljivo, da imajo potem čebele tem ugodnejše zimsko gnezdo. Pri odjemanju medu naj se v vališču brez nujne potrebe nič ne spreminja; kakor so si čebele gnezdo uredile, tako jim bo gotovo najbolj ugajalo. Nepotrebni sati se jeseni odvzamejo ter se prostor omeji navadno na 12—14 kratkih satov avstr. mere. (Navajam avstrijsko mero, toraj neko gotovo velikost, da se po tem razmerju lahko ravnaajo tudi oni, ki imajo kake drugačne panje). Ta prostor tedaj naj čebele še v septembru prav gosto obsedejo; če bi tudi nekoliko pred žrelom ležale, bodo se v poznejem hladnem času že bolj skrčile.

4. Panj mora imeti zadostno množino čebel. To je v glavnem povedano nekoliko že v prejšnjem odstavku, vendar treba še reč nekoliko natančneje pogovoriti. Panj toraj, ki ne obseda 12—14 satov avstrijske mere ali toliko prostora kakegakoli drugega sistema, je slab in mu moramo s čebelami pomagati. Začetniku je seveda težko, ko bi rad vse svoje panje, slabeje in močnejše, prezimil, toraj nima od kod vzeti čebel na pomoč. Pogosto se dobijo čebele zastonj od starejih čebelarjev, ko jih mislijo pomoriti ali vse vkup, živo in mrtvo blago medarju prodati. Kdor si pa ne more drugače pomagati, ali kdor ima že večje število panjev, naj slabiče brezobzirno združuje; eden dober panj nam prinese prihodnje leto več dobička in veselja, kakor 10 slabih, koji še niti sami sebe ne morejo preživiti.

5. Tudi panj sam ob sebi, t. j. čebelno bivališče, mora biti brez pomanjkljivosti, dobro narejeno, nepoškodovano in tako vrejeno, da varuje čebele mraza in vsakovrstnih nezdod. Slamnati panji, kakoršni so posebno pri nas na Štajerskem v navadi, so za prezimovanje precej ugodni in dovolj topli, ako njih stene niso pretanke; ako so taki panji na prostem,

postavljeni, dobi še vsak slamnato streho v podobi kape ter je še potem topleji. Stari leseni kranjski panji so sicer iz tenkih desk ter so sami ob sebi prehladni; morajo se pa odeti, t. j. z otavo, mahom ali listjem zatlačiti. Kjer jih je pa mnogo vkup zloženih, treba le spredaj in zadaj ter še samo skrajne panje ob straneh zatlačiti. Ako so panji namreč celo vkup, eden tik k drugemu stisnjeni, se medsebojno grejejo in gorkota v sredini ne more nikamor odhajati. Iz tega vzroka se priporoča panje novih sistemov tako delati, da se po dva in dva vkup držita, toraj dvojake. V takih panjih se po dvoje ljudstev medsebojno greje in treba toraj prav za prav dvema toliko toplote narejati, kakor je eno posamezno ljudstvo samo mora. Na vse strani pa, čeravno je še panj tako dobro odet in zatlačen, še vendar nekaj gorkote odhaja; na tej strani, kjer se sosed k sosedu tišči, ali je še celo glede stanovanja ž njim v eno celoto zvezan, pa ne more celo nič gorkote odhajati. V takem slučaju zamore še močnejši panj slabejemu iz zime pomagati, ker ga ogreva. Nad vsa priporočila vredni glede prezimovanja so pa dvostenati panji; to so namreč panji, ki imajo zunanje stene, t. j. levo, desno in prednjo steno po dvoje, iz dveh sten obstoječo, med kojimi je 5—6 cm prostora, ki je napolnjen s slabimi prevodniki toplote, n. pr. s slamo, mahom itd. Taki panji varujejo čebele v zimi mraza, po leti pa prevelike vročine (spominimo se na ameriške ledenice). Zlasti so taki panji kaj pripravi za sestavo v paviljone; kajti potem se čebele tudi navzgor in navzdol medsebojno grejejo. Pri dvostenatih panjih ne trebamo tedaj pri vzimovanju glede mraza nikake druge priprave, nego da slamnato pletenico (odejo) pritisnemo zadej k oknu; ali če takošne nimamo, zatlačimo prazen prostor za oknom z otavo ali mahom.

Opomniti je treba tukaj, da se tudi vsi prazni prostori, ki ostanejo v dotiki z obljudenimi panji skozi zimo, n. pr. medišča, prazni predali dvojakov in sploh skupnih panjev, kakor tudi prazni panji vmes med obljudenimi, napolnijo z otavo, mahom, itd.

Tega odstavka v panjih bi ne opisaval tako obširno, ker marsikaj ne spada v področje našega spisa, vendar pa, ker se bliža zima, ko si bo marsikdo narejal ali drugače omislil čebelne panje, bode toraj ta ali oni migljaj dobro došel ali vsaj opozoril, da si reč dobro premisli. Govorim namreč to o panjih iz lastne skušnje, kajti že od začetka svoje čebeloreje imam same dvostenate panje (vse v paviljonih) in imam glede prezimovanja izključno prav dobre vspehe zaznamovati: že najmanj 10 let nobenega mrliča, griže pa ni bilo na mojem stališču gotovo že 16 let.

6. Slednjič imamo še v jeseni skrbeti, da vse odstranimo, kar bi čebele v zimi vznemirjalo. Ko enkrat redni izleti ponehajo, ali vsaj ko sneg zapade, naj se žrelo obsenči; v ta namen se prisloni kos deščice pred žrelo, da solnce ne sije v panj, da mrzel veter ne piha naravnost v panj in da razni ptiči ne pridejo k žrelu kljuvat in čebel vznemirjati. Razen tega še zatakemo žrela s košom matične mreže, da ne morejo miši v panje; zlasti je to potrebno pri spodnji vrsti panjev in sploh tam, kjer miš lahko do žrela pride. Opomnim pa tukaj, da sem jaz proti vsakemu drugačnemu zmanj-

šanju žrela; v zimi naj bo žrelo popolnoma odprto, kakor po leti, da je v panju dovolj zračno, le proti solncu, mišim in drugim škodljivcem naj se na omenjeni način zavaruje. V čebelnjaku naj se nastavi past, naj bode vedno zaprt, da ne pride kaka žival, ali kdorkoli čebel vznemirjat. Večkrat se nahajajo tik čebelnjaka drevesa, s kojih vejami veter leto in dan po čebelnjaku praska. Take veje tedaj, ki se dotikajo čebelnjaka, naj se odrežejo, ker v zimi čebele dramijo.

Po končani paši treba posebno paziti, da ne nastane roparija; zato ne smemo puščati satovja okoli ležati, ne medu nikjer raztrositi ali razliti, panje le zjutraj in zvečer odpirati, ako nimamo takega čebelnjaka, da bi čebele nikjer ne mogle notri. Lažje se roparije varujemo, ako pri vsem skrbno in redno postopamo, kakor jo pa odstranimo, ko je enkrat nastala.

Ko se je odjemanje medu končalo, se satovje skrbno shrani. Da se bolje in lepše ohrani, ga damo zvečer čebelam v medišče, da ga obližejo; čez kakih 14 dni je suho in tedaj se spravi v shrambe. Pokvarjeno, skrivljeno in trotovo satovje, potem razni voščeni kosci in odpadki, kakor tudi oni pokrovci, ki smo jih z medenih satov porezali, se skuhajo v vosek.

Tu in tam se nahaja kak panj, ki ima dovolj ljudstva in medu, pa že tri leta staro matico; taka se naj nadomesti. Morebiti imamo kakega drugiča, ki ima premalo čebel in živeža; temu vzamemo tedaj matico in jo damo prejemenu, čebele pa pridružimo najbližnjemu slabemu sosedu na ta način, da obesimo satovje s čebelami vred dotičnemu v medišče ter se ozki prehod v vališče odpre.

Na vsakem večjem stališču je neobhodno potrebno, da se prezimi nekoliko nadomestnih (rezervnih) matic in sicer se zgodi to najboljše v medišču kakega obljudenega panja. Za to moramo imeti 2–4 take panje, ki imajo tudi iz medišča žrelo. V tako medišče se dene tedaj rezervna matica na pet satov medu in s toliko množino čebel, da ta prostor gosto napolnijo. Vsi prehodi do vališča se morajo skrbno zapreti. Ako toraj v teku zime ali v zgodnji pomladi v tem ali onem panju zmanjka matice, se vzame ena takova rezervna; drugi dan se odpre dotičnemu medišču prehod do vališča, da se čebele, kojim se je rezervna matica odvzela, pridružijo spodnjim. Žrelo v medišču se zatakne toliko, da more le po ena čebela skozi, sicer nastane v panju prepih.

Vsa opravila, kar jih še imamo, naj se opravijo, kolikor je mogoče, do konca septembra ali vsaj začetkom oktobra, da se čebele potem več ne motijo ter da še lahko vse špranje zamašijo. Do konca novembra je še navadno upati občnega izleta, pri kojem se še čebele očistijo, da temlažje zimo prebijejo. Do tega časa tedaj naj se pri žrelih skrbi in pazi, da se jim izlet ne ovira. Ko mislimo panje zavarovati pred mrazom, jih toraj odevati in zatlačevati, storimo to le kolikor moč o lepem vremenu, ko še nekoliko izletavajo; kajti takrat se ne vznemirjajo toliko, kakor kadar so mirne v panju.

Dalo bi se še marsikaj omeniti in priporočati glede jesenskih opravil, kajti ravno vzimovanje je opravilo, koje mora čebelar najvestneje opraviti in od kojega je največ čebelarske sreče odvisno; kajti poleti si čebele še v

marsičem pomagajo, v zimi pa, ko so popolnoma zaprte ter takorekoč v spone ostre narave zvezane, si pomagati ne morejo. Naj tedaj zadostuje, saj tudi najboljša klobasa ni okusna, ako je predolga!

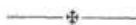
Dragi mi bratje čebelarški, prišli smo tedaj za letos do konca. Vsako delo človeško je pomanjkljivo, ne mislim toraj tudi jaz, da bi mogel vsem ugoditi, vendar kar meni ugaja in dobro stori, sem drugim priporočal. Želim pa odkritosrčno, da bi mogel s tem svojim skromnim delom kolikor moč koristiti posameznikom, kakor našemu društvu in vsemu Slovenskemu svetu.

Vi pa dragi čebelarji, ako boste jesenska svoja opravila vestno opravili, čebele kolikor se dá najboljše vzimili, — saj tudi mati svoje dete zvečer, kolikor more, najboljše spat položi ter je vesela, ako otrok s smehljanjem in prepevanjem zjutraj vstaja, nevoljna pa, ako najprej od njega jok zasliši, — imate se tudi Vi nadjati čez malega pol leta pri svojih ljubih čebelicah veselega vstajenja.

Čebelarški pozdrav: Zum, zum!

V Slovenskih goricah, dne 20. septembra 1902.

Jan. Jurančič.

Lansko prezimovanje in letošnji razvoj.

Lanski letnik „Čebelarja“ mi je prinašal skoraj v vsaki številki polno najboljših nad na bogato žetev ob jeseni. Ko sem pa šel k čebelnjaku opazovat izlet svojih čebel, sem rekel sam pri sebi, da moje čebele ne plešejo tako, kakor mi godci godejo. Bilo je vse le nekako otožno. In nisem se motil. Ko sem vstopil po dokončani paši v čebelnjak, da se prepričam s kolikim številom bodem zamogel v prihodnjem letu čebelariti, sem se zavzel. Imel sem 34 matičnih in nekaj brezmatičnih panjev. Dobra tretjina jih je bila pod 15 funtov teže, nekateri od 15—20, 6 od 20—27, najtežji je tehtal 34 funtov. Kaj mi je zdaj početi? si mislim. Dve poti ste: ali naj jih polovico uničim, ali jim pa svoj zaslužek žrtvujem? Kot prijatelj njih življenja, nisem dolgo premišljeval. Takoj se lotim dela. Vse panje narazen iz čebelnjaka, brezmatične na stran. Zdaj odberem vse, lažje in težje, ki so mi kazali na paši dobre lastnosti za prihodnjost. Napravil sem jih 29. Sedaj imam pred seboj še 5 slabičev. Iz teh porežem vse satovje, katerega pa sem dobil komaj 6 kg zalotanega z medom. Druge sate, v katerih je bilo le nekoliko medu, denem na stran, polne pa v lonce in jih shranim za spomladne potrebe. — Ko se mi zberejo čebele zopet vsaka v svoj prazen panj, jih zaprem in odnesem v čebelnjak. Proti večeru grem pogledat svoje delo, odprem prazne panje, v katerih vidim v vsakem viseti malo kepico čebel v kotu razdrtega panja, ki mi z žalostnim šumenjem očitajo moje grozovito ravnanje. Sedaj mi pride na misel moja mladostna doba, ko še nisem bil čebelar in kako sem si glavo belil, predno sem nastopil to kratkočasno rejo čebelic. Sedaj jih pa tako neusmiljeno pomorim! Začno se mi smiliti, in sklenem, na drug način tudi tem ohraniti življenje. Imel sem brezmatični nastavek, v katerem

je bilo še dosti lepo satovje za zalego. Na to satovje pospravim od vsih 5 panjev vse čebele, ne zmeneč se, koliko da je matic in kakošne da so. To skrb sem prepustil čebelam samim, naj si odberejo najboljšo, ker jo bolj poznajo kakor jaz. Ako se ne posreči, bom te čebele pa drugim plemenjakom priložil. Dal sem v panj nekaj satičev, v katerih je bilo po nekaj malega medu. Tu so se živalice zopet nekoliko pokrepčale. In postala je brez najmanjšega prepira ena družina, kajti drugi dan, ko pridem pogledat, nisem dobil niti ene mrtve čebele. Ko vidim, da je vse v redu, mu dam lepo porcijo raztopljenega sladkorja, in ko tega pospravi, ponovim to še parkrat in panj je bil preskrbljen za zimo. In letos mi je bil v veselje. Dobil sem od njega v sredi julija prav ogromen roj, in sam je tudi še na dobrem glasu. Dal sem tudi drugim bolj lahkim po nekoliko sladkorja in jih pustil pri miru.

Ko je prišel čas za vzimovanje, sem jih zložil prav tik drug drugemu. Vse špranje med panji sem zamašil in okoli tudi dobro odel, kar sem storil drugekrati le spomladi. Ko je začelo snežiti, prikrikl sem vse tudi odspredej z odejo, narejeno iz vreč, da ni s snegom zamedlo in mrzla pozimska sapa preveč na čebele tiščala. Da sem proti spomladi s težkim srcem šel pogledat svoje siromake, vsakdo lahko razume. Ko sem odgrnil zadnjo odejo in pogledam na zadnji končnici najprej oni panj, ki je imel notri najmanj vloženega kapitala, se razveselim, ko vidim še ravnotako zadelan med, kot v jeseni, ko sem ga shranil. Potem pogledam še nekaj drugih, da se popolnoma prepričam, da sem še brez skrbi. In ker je bila spomlad še zgodnja in v začetku tudi še prav dobra, nisem imel tedaj nobenega mrliča in tudi brezmatičnega ne, ker sem se nadejal vsled dobre paše aprilove, da bom imel v maju veliko opraviti z rojenjem, sem jih prodal polovico. In to zopet k svoji sreči; kajti če bi bil imel vse, bi bil imel še veliko več opraviti s krmljenjem, kakor sem se nadejal, da z rojenjem. Sicer sem imel 3. maja prvi roj, in v 1 tednu še dva prvenca. Dva sta mi dala tudi drugiče. Pa ti se mi niso bili izkoristili. Dva izrojenca sta prišla ob matici, eden pa, ki se mu je prашenje matice posrečilo, mi je v juliju zopet rojil.

Ker je bil maj tako neugoden in so mi močnejši panji prišli ob čebele, ker so bile primorane iti tudi v slabem vremenu na delo, ni bilo upati, da bo še kaj rojenja. Pa ker je bilo zadnjo tretjino junija zopet lepo vreme, so se čebele kmalu zopet pripravile na rojenje. In potem so mi od 29. junija naprej v 14 dneh, brez enega, vsi porojili. Dobil sem prav dobre roje, drujcev še nikdar tako pridnih. In ker je tukaj poleti vedno dovolj paše, ako je tudi vreme ugodno, se tudi poznih rojev ne bojimo. Košnja traja do Vel. Šmarna, fižol cvete do konca avgusta. Ako bi bilo še nekoliko km^2 polja obsejanega s prav medonosno ajdo, bi se dalo tukaj še dosti dobro čebelariti, ker tu tudi ni preveč čebelarjev. Eden je, ki po stari šegi prav dobro čebelari, pa je eno uro oddaljen in mi ne dela nobene preglavice. Nahaja se tudi tu pa tam kak lahkomišljen frkulin, ki si upa prav priprosto pričeti čebelariti. In če bi takemu prigovarjal, da naj si kupi podučno knjigo, ali si naroči „Čebelarja“, bi se mi v obraz smejal in rekel, da mu želim škodo, še preden se

loti čebelariti, češ, tega mi pač ni treba. Kupil si bom spomladi za prav nizko ceno 1 panj čebel, v jeseni pa dva lonca, da shranim med, pa sem čebelar, kos vsakemu strokovnjaku. Bog bi hotel! take sreče si tudi mi želimo. Pa vemo iz lastne skušnje, da ni vse sladko, kar se pri čebelah nahaja, ampak da nas pogosto tudi prav dobro opikajo, in da je neredko treba seči globoko v žep po zadnji vinar in ga podariti za čebelne potrebe. To jih pa hitro ustraši, češ, ako nam čebele medu ne bodo nabirale, mi ga jim tudi ne bomo dajali. In obrnejo jim hrbet, ali pa ga jim čebele še popreje.

Pri čebelarstvu potrebna sta dva pripomočka: veselje in učenje. Imam veselje do svojih ljubljenk, da me najubranejši glasovir ne očara in ne iznenadi tako, kakor me veseli šumenje čebel v lepem vremenu. In čebelarim že 26 let ter sem že marsikaj preskušal in se naučil, pa se vendar še nisem dosti. Vse hvale vreden je naš strokovni list, katerega bi šlo vsakemu priporočati, je-li čebelar ali pa ne. Kdor ni čebelar, bi se pa naučil iz čebelnega življenja marljivosti in pa miroljubnosti. Nam čebelarjem je pa že itak treba učenja. Reči moram, da pri meni „Čebelar“ prav dobro opravlja svoj posel, ker mu ni treba vsega me šele učiti, ampak mi le pojasnjuje že zdavna pozabljene prigodke in skušnje (Mimogrede naj še omenim, da mi samo 3. številka letošnjega letnika ni ugajala, ker sem pričakoval, da mi prinese veselo poročilo, kdaj bom dobil gerstungovca. A prinesla mi je ravno nasprotno. Zato prosim, da bi bila slavna družba v nastopnem letu boljše volje, moji želji postreči. Naj se nikari ne boji te majhne rane, saj sem pripravljen po svoji moči jo tudi celiti. Ker nimam še prvih 3 letnikov, jih bom letos naročil, ako ne preje, kadar bom poslal udnino, ker upam, da bom tudi v tistih bral kaj v svojo korist).

Letos pri nas tudi ne bo posebno dobra letina, pa toliko vendar upam, da se bo dalo prezimovati brez sladkorja. Ako se mi bo vzimovanje posrečilo, bom spomladi zopet kaj prodal. Ako ne bo domačega kupca, bom objavil ponudbo v „Čebelarju“. Ako kdo želi dobrega plemena, naj se zglaši, mu upam prav ugodno postreči. Ker se v „Čebelarju“ iz našega kraja nič ne bere, sem se namenil jaz, sestaviti ta članek. Ne mislim s tem bogve kako vstreči sl. uredništvu in družbi čebelarški, ker nisem izučen, ampak najbolj priprost čebelar. Pa ker smo vsi udje enega telesa, je vendar dobro, da vsaj površno poznamo razmere drug drugega, da se veselimo z veselimi in žalujemo z žalostnimi. In tako pridemo do cilja, ko bodo tudi nas dali v panj in zagrnili s hladno odejo matere črne zemlje. Torej ljubljene bratje čebelarji, skrbimo tudi za dušni med dobrih del, od katerih bode naša duša preživela, da v zimskem spanju ne pogine, ampak veselo vstane na spomladnje jutro sodnjega dneva in pojde na delo po nebeških livadah, kjer ji ne bo nikdar več paše zmanjkalo. To, kakor čebelam dobre letine, želi s srčnim pozdravom bratom čebelarjem

Ant. Mrak.

Gor. Kanomlja, 22. septembra 1902.

Voščeni metuljček (*Galleria cerella*).

(Poroča Fr. L.)

(Dalje.)

Voščeni metuljček (po domače imenovani voščeni molj ali veša) zapusti spomladi meseca maja ali najdalje meseca junija svoj zapredek, bubo.

Prezimi v panju ali pa v kaki shrambi za satovje, ako iste njen gospodar večkrat ni z žveplom pokadil. Ko svojo bubo kot popolnoma doraščeni metuljček zapusti, hiti na prosto, da ga čebele ne napadejo, in nekaj časa obletuje na večer in po noči čebelnjak, da se zopet v panj vrne, že razvit in oplojen. Podnevu mu služijo za skrivališča razpoke na panjovih, ali pa bolj temni kraji med panjovi in pod bradami istih. Kakor hitro se je pa v panj zmuznil, leže silno drobna svoja jajčeca v satne odpadke na dnu panja ali pa še raji v s čebelami neobsedene starejše satove.

Da ga imajo čebele za svojega najnevarnejšega sovražnika, sem se prepričal, ko sem katerega zvečer vjel in ga vrgel med čebele na panjevi bradi čuječe, oziroma po celodnevem trudu počivajoče.

Kakor besne so se vanj zapodile in vlekle ga prav srdito na vse strani, dokler ga niso popolnoma raztrganega vrgle raz brado. Močni čebelni panjovi se ga že ubranijo, ali slabiči navadno (zlasti brezmatičnjaki) postanejo žrtva te škodljive gomazni.

Znano je gotovo vsakemu, ki ga je opazoval, kako urna in brza je ta živalica, ki dostikrat bliskoma smukne v panj skozi celo gručo čebel na bradi s perotnicami pihljajočih.

In če se mu je enkrat posrečilo v panj priti, se ga tako nalahkoma in hitro čebele ne znebijo. Ta živalica je res brez vse telesne moči in orožja proti svojim sovražnikom, ali prebrisano glavico in kaj urne nožice ima! Če zapazim tega metuljčka na vnanji strani okenca v panju, se ga nikdar ne lotim s prsti, ampak kar s celo žepno ruto ga pritisnem na šipo — drugač mi gotovo uide.

Jajčeca, ki jih leže, so rdečebelkasta, 0,35 mm debela, navadno lepo zaokrožena in v začetku tako mehka, da jih njihova mati lahko v najrazličnejše špranjice panja vtisniti zamore. Ako jih je nakladenih več skupaj v gromadico, so med seboj zlepljena. Navadno jih pa samica raztresa po vseh kotih panjevega dna, ali pa v satnike, ker, da jo le čebele zagledajo, mora pred njimi teči, kolikor jo noge nesejo. Kedar je v enem panju opravila svoj pogubni posel — hiti v družega. Dostikrat jo seveda tudi čebele zalotijo in ujamejo pri njenem tihotapstvu — in potem gorje jej!

Čudno pa je, da čebele njenih jajčec ne opazijo. Bržkone radi njihove neznatnosti. So premajčkena, da bi jih zagledati mogle.

Iz jajčeca izvaljen črvič ali ličinka doseže dolžine 2 - 2½ cm in ima 16 nog — zato se uvrstuje med gosence. Je gola, fine belkaste kožice in rjave glavice. Če jo čebele zapazijo ko si išče zavetja, je seveda takoj izgubljena, ker jo odnesejo iz panja na prosto — postavijo jo „pod kap“ — in pogine. A kakor njeni roditelji, tako je tudi ona zvita in „hitrih nog“.

Nagloma zgine v debelejši vrsti satnih odpadkov, ali pa se zarije v medstene starejšega satovja in da je pred napadom čebel varna, ovije se s silno fino pajčevino, katero tke iz majčkine, pod glavo se nahajajoče bradavice. V satniku potem brez vseh skrbi in popolnoma nenadlegovana dela rove in s pajčevino jih zapreda. Skratka, neomejeno v njih gospodari in bolj varno kakor krt v svojih podzemeljskih hodnikih. V hrano jej služi vosek, s katerim je od vseh strani obdana in zato se pa tudi hitro debeli in raste. Svoje rove opleta s čemdalje močnejšo pajčevino, na kateri zapušča deloma svoje odpadke, zdobljenemu smodnikovemu prahu podobne, — deloma pa tudi ostanke razjednega in uničenega satovja.

Čudno! Čebela se zna braniti proti vsem svojim različnim sovražnikom, a proti temu svojemu najhujšemu vničevalcu je popolnoma razorožena! Da bi ga pičila — zato je njeno želo nezmožno. Pajčevine ž njim ne predere! Da bi pajčevino raztrgala — k temu nima sposobnih čeljusti in ker bi se lahko s svojimi z dlačicami obraščenimi nožicami v pajčevino sama zapletla — zato se teh moljevih rogov boji in skrbno ogiblje.

Čebele bežijo pred temi rovi kakor poražena armada pred preganjajočimi zmagovalci!

Ker je telesce ličinke najprej zelo šibko in tanko, zato so tudi njeni rovi v začetku neznatno majhni — ali čimdalje tembolj rastejo in se širijo — kakor se debeli njih prebivalec. Kedar je ličinka doraščena, so rovi, kjer prebiva, debeli kot rženo steblo. Razjedanje sata prične se navadno od zgoraj — polagoma pa ličinka riže navzdol. Vhod rova je zaprt, konec pa vedno odprt. Skozi poslednjega molí črvič svojo okroglo, rjavo in z neko roženo čeladico zavarovano glavo, na kateri tudi čebelino želo spodrsne, ako bi ga hotela ista pičiti. Tudi prijeti ga za njo s svojimi topimi čeljustmi čebela ne more.

Kedar je sat uničen ali pa črv popolnoma doraščen, prične ličinka skrbeti za zapredek ali bubo. Buba je vsa preprežena še z močnejšo pajčevino in na obeh koncih dobro zaprta in tako pred čebelami zavarovana. V bubi izvrši ličinka svojo preobrazbo. Po letu se v treh tednih izvali iz jajčeca ličinka, ta se v štirih tednih spremeni v bubo in iz te poslednje po osemnajstih dneh pride na dan voščena veša — metuljček (*Galleria cerella*).

Najkasnejši plod veše prezimi ali kot ličinka ali kot zapredek v panju. Pa tudi v shrambi za satovje dobro prezimi, ker ga tudi kruta in dolga zima uničiti ne more.

Po ličinkah razjedeno satovje dokazuje, da je tudi čebelni plod po njih uničen. Zapredajo ga navadno v celicah — v čebelnih posteljcah — in zato se mlade čebelice ne morejo razviti in poginejo. Pokrovcev, s katerimi je zalega pokrita, se ličinke ne dotaknejo, da toliko ložje neopazovane rižejo v satih. Paznemu čebelarju pa ne uidejo, ker pokrovci uničenega plodu po ličinkah so bolj belkaste ali sivkaste barve, kot pokrovci zdravega plodu.

Iz vsega tega je razvidno, da če se čebelar dosti ne zmeni za svoje panjove in jih pusti neočedene, lahko ob vse pride po opisanem delovanju voščenega metuljčka!

Kaj pa naj bi tudi počele čebele v takem stanovanju, kjer prične ličinka gospodariti s celo vrsto svojih tovarišic? Ali je možno v njem vsim skupaj živeti? Satno delo se uničuje, zalega se s pajčevinami preprega in gnije in povsod polno nesnage. Čebelam ne kaže nič drugega, kot svoj dom zapustiti in drugod zavetja in usmiljenja iskati! In to tudi navadno storé, ako zapazijo, da se temu sovražniku ne morejo več ubraniti.

Šest do osem tednov pa zadostuje, da je prej sicer močno čebelno ljudstvo, uničeno. In kako izgleda tako po turško razdejano čebelno gnezdo, je predobro znano! Nad okvirji, zgoraj med satovjem ali pa po njegovih straneh nahajajo se navadno v dveh vrstah bube in te so zopet od vseh strani zagozdene z drugimi tako, da so podobne te gredice zapredkov celim satom.

Les, na katerem so pritrjene, je spodaj izdolbljen, da se metuljčki v bubah toliko lažje zamorejo razviti in rasti. Res! pogled na tako razrušeno čebelno stanovanje je za čebele ljubečega čebelarja naravnost grozen! Liki razrušeni in po potresu ali požaru zapuščeni vasi.

Iz poprej lepih satnikov ostale so le razvaline istih, onesnažene z odpadki ličink in zapredene z njihovimi pajčevinami. In pod temi razvalinami gostujejo ponočni netopirji — večče, ki čakajo ugodne prilike, da bi se splazile v druge panjove in v njih nadaljevale pogubno delo svojih nečastnih prednikov!

(Konec sledi).

Kako moramo ravnati z medom.

Med pridobivamo na več načinov. Najslabši in žalibože še tudi jako razširjen način je ta, da iz zažveplanih panjev porežemo vse satovje ter iztlačimo vse skupaj, zalego, mrtve čebele, med in cvetlični prah. Taka strd človeškemu telesu ne prija; rabijo jo zvečine tudi le medicarji za narejanje sladčic, toda ko bi ljudje vedeli, kako brozgo jedo, bi se jim sladčice gotovo gnusile. Drugi, že boljši način je med pridobivati s pomočjo ognja; ta način je posebno pri čebelarjih v navadi, ki čebelarijo z nepremakljivim satovjem. Satovje se osnaži mrtvih čebel, odreže se tudi še zalega in potem se zmečkano satovje pristavi v piskru k ognju, da se vse raztopi; paziti je pa, da ogenj ni prehud, ker se vosek že pri precej nizki toploti (69 °C) razstopi. Vosek, kot lažji del ostane na vrhu, med pa se nabere pod voskom. Sedaj zvrtno skozi vosek luknjo ter odtočimo med v posebno posodo, kjer ga pustimo stati nekoliko dni, da se vsa nesnaga, ki prihaja v podobi pen na površje, zbere in odstrani. Vendar pa tak med izgubi veliko na okusu, ker duhteča, aromatična, eterična olja, ki se nahajajo v medu, vsled vročine izhlape. Vrhu tega navzame se tak med tudi okusa po vosku in voskovega duha po cvetličnem prahu, kateri za občutljive želodce ni ugoden. Zatorej skušamo že pred topljenjem celice s cvetličnim prahom kolikor mogoče izrezati. Če je cvetlični prah v celicah, spoznamo najlažje, če pokrovce porežemo s tenkim in dolgim nožem ter držimo potem sat proti luči. Sat, ki ima precej cvetličnega

prahu, je temen, celice, v katerih je pa samo strd, so pa veliko svetlejšje in takorekoč prozorne.

Najboljši med je oni, ki ga pridobivamo mrzlim potom. Satu odvezamemo voščene pokrovce ter ga položimo na gorkem kraju (ki je lahko sončen, samo da čebele ne pridejo do medu) počasno na sito, da se tako strd počasi odteče. Sicer je to ravnanje precej počasno, vendar pa dobimo čist med brez vseh primesi. Med moramo potem vseh voščjenih drobcev in nesnage očistiti.

Najhitreje in najčisteje pa dobi iz voska med čebelar, ki čebelari s premakljivim satovjem in rabi izmetalnico. In sicer je moja praksa naslednja: Pod pipo, iz katere teče med iz izmetalnice,*) postavim precejšnjo posodo (pisker i. t. d.), na posodo pa položim na dveh tenkih štirioglatih palčicah precej fino sito. V situ zaostanejo vsi večji voščjeni drobcji in različne smeti, ki se morebiti nahajajo na satovju.

Ko je posoda polna, jo postavim na topel kraj, kamor solnce ne sije. Dobro je, če nimamo drugih reči v sobi, posebno ne živil in drugih dišečih stvari, ker se med navzame duha ter se tako pokvari pristni okus medu. Tak med potem pustim stati 10—14 dni ter vsak drugi ali tretji dan poborem z žlico pene, voščjene drobce in različne smeti, ki prihajajo na površje, tako dolgo, da med postane popolnoma čist. Seveda mora biti posoda tako pokrita, da ne prihaja prah do medu, pač pa mora zrak imeti dostop.

Pri ravnokar popisanem načinu se nabere včasih precej medu pod penami, katere smo posneli. Tudi pokrovcev, katere smo odrezali, predno smo dejali sate v izmetalnico, se pogosto drži med. Iz tega medu napravimo lahko še različna fina peciva, ali ga pa o priliki pokladamo čebelam. Samo prej ga moramo še dobro posneti.

Važno je pa tudi, v kakem stanju se nahaja med v satovju, ko ga trgamo. Le tak med je zrel, če je satovje povsem ali vsaj v večjem delu zadelano s pokrovci. Čebele puste tako dolgo med nepokrit, dokler ne izpuhti iz njega voda, in dokler popolnoma ne dozori. Predno čebele piskrce zadelajo, pridenejo medu še mravljinčje kisline. Ta kislina brani, da se med ne okisa in ne skvari.

Če bi pa kdo ravno kak sat imel, ki ni zadelan, naj pa pusti med nekaj dni v pokriti posodi na gorkem prostoru stati, da bolj dozori, ali naj ga pa kmalu porabi.

Katere so lastnosti dobrega medu? Dober med mora počasi teči, se mora v nitkah vleči; mora biti dišeč, sladek in svetel, skoraj prozoren. Če ima med okus po vosku, je to znamenje, da je bil pri ognju izpuščen iz satja. Če ima zraven okusa po vosku še drug neprijeten okus, potem je bila v satovju tudi še zalega ali cvetlični prah. Če hočemo preskusiti, je li v medu še kaj voska, denemo nekaj medu v vodo; med se raztopi, vosek pa ostane.

*) Izmetalnico je treba vrteti začetkom počasi, potem hitreje. Dobro je tudi zavrtiti jo zopet parkrat na obratno stran, ko je med že večinoma izmetan iz sata; na ta način izpraznim celice čisto. Med teče veliko hitreje in lažje, če denemo sate kmalu potem, ko smo jih iz panja vzeli, dokler so še gorki, v izmetalnico, ali pa če delamo v gorkem (ob mrzlem vremenu tudi zakurjenem) prostoru.

Tudi lahko razgrejemo tak med ter ga potem zopet ohladimo. Ker je vosek lažji, splava na površje ter se združi s penami.

Če pustimo, da pade kapljica čistega medu na krožnik ali papir, obleži v podobi sploščene kroglice.

Povsem zanesljivo znamenje pristnega medu je kristalizacija medu. Če se med strdi, potem je gotovo dober in pristen. Strdi se pa nekateri med preje, nekateri kasneje. O ti lastnosti je priobčil Preuss jako zanimive podatke: Kolikor bolj je med voden, toliko težje kristalizira. Pomladanski med (posebno sadjev) kristalizira jako hitro. Kdor hrani med v dobro zaprtih posodah na gorkem, suhem in solnčnem prostoru in v prozornih posodah, temu se ne strdi tako kmalu.

Če med kristalizira, postavimo ga za nekaj časa h gorkemu, ne prevročemu ognjišču, ali pa v posodo z gorko, ne vrelo vodo. Pater.

Čebelni strup in čebelni pik.

(Fr. Rojina.)

Na lanskem čebelarškem shodu v Vratislavu je predaval prof. dr. med. Jos. Langer iz Prage o čebelnem piku in strupu. Splošno mnenje je bilo, da je bilo to predavanje najbolj zanimivo, zato naj tudi naš „Čebelar“ v glavnih potezah poda vsebino govora dr. Langerja, ki se že več let peča z raziskavanjem upliva čebelnega strupa na živalski in človeški organizem.

Z vprašalnimi polami — je dejal dr. Langer — se je obrnil na skušene čebelarje, naj mu naznanijo, kako je deloval čebelni strup na njih organizem. Upliv strupa pa ni pri vsakem človeku jednak, marveč je odvisen od občutljivosti živcev in množine strupa. Od 164 čebelarjev jih je bilo 11 že takoj pri začetku njih čebelarjenja proti strupu neobčutljivih, drugih 153 pa različno občutljivih. Pri teh je uplival strup ali samo na pičenem mestu in bližnji okolici, ali pa je vplival na ves organizem.

Na pičenem mestu se pojavi: bolečina, rudeča pika, mozol in večja ali manjša oteklina. Kateri izmed teh pojavov more imeti kak nevaren nasledek za človeka? Po mnenju dr. Langerja se bolečina po piku, pri količkaj trdni volji lahko prenese in ni nevarna, četudi otroci v takih slučajih jokajo in zelo občutljivi ljudje tožijo, da bolečina neznosno peče. Bolečina trpi le malo časa. Najbolj bole piki na trepalnicah, odprtinah nosa, ustnicah, za nohtmi in na koncih prstov, ker je tam največ občutnih živcev razpreženih.

Največkrat je čebelar pičen na prste in sploh na roke, in vsak vé iz skušnje, da so piki na jednom in istem mestu glede bolečine včasih zelo različni. Je velik razloček med pikom mlade čebele, ki le zalego pita, in onim stare, delavne čebele, ki izletava na pašo. Prva piči tako lahno, da se želo komaj kože prime, druga pa porine svoje bodalce takorekoč do ročaja skozi kožo. Množina v rano izpuščenega strupa odloča bolečino in ker se pri površnem piku večina strupa zlije mimo rane, pri globokem piku pa gre ves v kri, je slednji pik tudi veliko hujši kot prvi. Če se želo hitro iz rane

potegne, se tudi ne more ves strup iz strupenega mehurčka izprazniti v kri, ker vse želo z nekakim otripanjem v kratkih presledkih leze v rano, zato tudi bolečina nekako otriplje. Sploh ima mlada čebela le 0·00015, pašna čebela pa 0·00025 do 0·00035 grama strupa. Zanimivo je tudi to, da dosti čebelarjev ve, da so piki najhujši ob ajdovi paši in od grižavih čebel. O tem pa meni prof. Langer še pozneje poročati, kadar bo napravil različne poskuse.

Glede svojstva čebelnega strupa — pravi predavatelj — je mnenje, da je čebelni strup mravljinčna kislina, napačno, česar se je on na podlagi svojih raziskavanj prepričal. Angleška naravoslovca Will in John Wray sta prva izrekla mnenje, da je čebelni strup mravljinčna kislina in to mnenje se je ohranilo v čebelarstvu in naravoslovnem slovstvu splošno do današnjega dne, ne da bi kdo čebelni strup temeljito preiskal. Čebelni strup ima pač nekoliko sledu mravljinčne kisline v sebi, a strupeno delujoča snov je v resnici neka vrsta izmed onih mnogoštevilnih rastlinskih strupov, ki jih pozna kemija kot alkaloidi. Glede kemičnih svojstev čebelnega strupa bodi omenjeno, da je strup, ki priteče iz žela, vodenočista, kislno spreminjajoča, grenkookusna in fino aromatično dišeča tekočina, ki ima v sebi 30 % trdih snovi. Te trde snovi obstoje iz raznih soli, beljakovin in iz pravega strupa. Tekoči strup, kakor tudi čisti pravi strup sta nespremenljiva proti večdnev-nemu zmrzovanju, pa tudi proti večurnemu kuhanju, razkroji ju pa broniklor in nekaj drugih snovi. Čebelni strup, ki priteče iz žela, je izloček brez vsakih bakterij, to se pravi, da nima v sebi nikakih rastlinskih glivic, kakoršne poznamo kot povzročitelje raznih človeških boleznih; zato je ne more biti čebelni pik nikdar povod ali povzročitelj kakoršnegakoli zastrupljenja krvi v ožjem pomenu besede, kakoršno se lahko primeri pri vgrizu raznih muh, komarjev in brencljev.

Ne vedno, vendar včasih se napravi po čebelnem piku majhna rudeča pikica, vsled ranjenja male žilice. Včasih se taka pikica v 24 urah ognoji in nastane za proseno zrno velik mehurček, ki po preteku drugega dne zopet izgine. Navadno pa se napravijo na pičenem mestu prav majhne, vzvišene grbice, ki se združijo v za grah debel, bledorudeč mozol, obdan z močno rudečim krogom. Otekanje se razširi za velikost krajcarja, goldinarja, včasih pa se napihne do znanih oblik, kakoršnih se ljudje tako boje. In ravno ta oteklina je ono, kar opazuje navadni človek, kot tudi zdravnik s posebno skrbjo, vendar more biti oteklina le takrat nekoliko opasna, če je človek pičen precej daleč gori na jezik, ali v žrelne organe. Če se v takem slučaju razširi oteklina do dihalne špranje, da se ovira dihanje, ali celo onemogoči, se človek lahko zaduši. Pri vseh drugih oteklinah pa ni nikake nevarnosti, k večjemu da človek z oteklo roko ne more nekaj časa delati, ali na pičeno oko gledati, kar pa vedno mine brez vsakih zlih nasledkov v enem, dveh, treh ali k večjemu v štirih dneh. Kadar oteklina ponehuje, ali tudi kadar je še popolnoma razvita, zelo srbi in če se človek bolj praska, huje je. S praskanjem z nesnažnimi nohti bi bilo mogoče, če bi se koža oddrgnila, tudi kakšno vnetje napraviti, vendar pravi dr. Langer, da kaj takega še ni opazil ne pri drugih čebelarjih in ne na sebi. Če pa nevedni ljudje in tudi zdrav-

niki zdravijo tako oteklino, ki bi sicer sama prešla, z različnimi nepravimi ali celo škodljivimi sredstvi, se lahko bolečina shujša, oziroma napravi druga, česar pa ni vzrok čebelni strup, ker nima, kakor je bilo že omenjeno, nikakih bakterij v sebi. (Konec sledi.)

Dopisi.

Mala nedelja. Ker prihajajo iz raznih krajev širne naše domovine dopisi v „Čebelarja“, dovolite, gospod urednik, da tudi jaz opišem, kako je pri nas s čebelo. Resja in teloha mi tukaj nimamo, ki daje tako zgodnjo pašo, ker komaj sneg skopni, že cvete in medi. Tukaj pri nas daje prvo pašo le leskovje, mačkovec in jelša ter nekatero drugo podobno grmičje. Boljša paša se začne šele v drugi polovici aprila, ko že cvete črešnja ter druga sadna drevesa. Maja imamo že obilno paše in tudi roje, ako le ni deževje in mrzlo vreme, ker takrat že cvete obilo rož in rudeča detelja, katera panje tako obogati, kot v jeseni ajda. Junija cvete akacija in lipa, katero čebele tako posebno ljubijo, da ako je lepo vreme, tudi čez noč ostanejo na nji. Največja in glavna paša pa je pri nas ajda, meseca avgusta in septembra, ko so njive vse z belim plaščem pokrite. Takrat se ne moremo dovolj načuditi neutrudljivi marljivosti svojih ljubih čebelic. Kakor strel letijo iz panja, ko še komaj dan napoči in notri do pozne noči so zmiraj na delu ter težko natovorjene nosijo izborno sladčico. Ako je le tistikrat vreme ugodno, da ne dežuje, kakor lansko leto meseca septembra, tedaj se ni treba bati čebelam zime in tudi čebelarju gotov dobiček ne uide, ker v naši okolici sejejo mnogo ajde posebno v Radislavcih, kjer je tudi največ racijonelnih čebelarjev.

Čudodelnih gerstungovcev še tukaj nimamo, pač pa imamo panje, ki so zelo podobni Gerstungovim ter za naše kraje tudi najbolj pripravnimi. Dunajskih tudi ne obrajtamo in jih tudi v celi naši župniji ni. Pač pa jih imajo po Savniški in Pesniški dolini in se tudi pohvalijo z njimi. V kratkem hočem opisati naše panje, morebiti bodo katerega čebelarja zanimali kot gerstungovci.

Vsem čebelarjem in čitateljem „Čebelarja“ pa želim srečno in bogato letošnjo čebelarsko letino.

Vrhovski.

Raznoterosti.

Čez noč ostanejo čebele tudi pri lepem vremenu v velikih množinah zunaj. To se vidi, če se prepeljejo daleč v pašo in se ne morejo vrniti v svoj prejšnji kraj, vendar pa se vrnejo zjutraj, kadar se ogreje, one čebele, ki so prenočile zunaj. Zato je dobro, da se pusti kak panj doma, v katerega se sprosijo potem zaostale sirotke, ki ne najdejo pravega svojega odpeljane doma.

Trotova hrana. Dr. pl. Planta je našel, da ima trotova hrana samo 1·17% sladkorja v sebi, matična pa 17·9% in tudi čebelna blizo toliko. Tedaj se trotom kuha tako, kot v velikih mestih revežem. Kakor pa v delavnih mestih, kakor n. pr. v Norimberku, ni veliko revežev, tako naj ima

tudi dober panj veliko delavcev, pa malo takih, ki zastonj jedo, in to so trotje Revežev čebelno ljudstvo nima; vse kar je onemoglo, bolno ali kakorkoli pohabljenno, mora ven — pod kap. Usmiljenja se toraj pri čebelah ne bomo učili.

Upliv neviht na rastline. Vsakdo je že opazil, da se je po nevihti paša odtrgala. Pa ni treba, da bi bila huda ploha, dovolj je že to, če hudo treska in paša takoj skoraj popolnoma neha. Nevihta ne vpliva torej samo na čebele, da so hude, ampak tudi na rastline, da nekaj časa ne mede.

Zoper ropanje. K raznim nasvetom, katere je „Čebelar“ že priobčil zoper ropanje, pridenemo še tega, da je dobro djati pred žrela trave in ž njo tudi taiste zmanjšati, potem pa travo dobro namočiti in še ves čebelnjak spredaj močno pobrizgati. Na ta način se morajo čebele ohladiti, ni hudir!

Še jeden pripomoček zoper ropanje. Nekemu čebelarju se je vnelo tako ropanje, kakršno še nikoli prej. Poskušal je vse načine, kolikor jih je vedel in znal, da bi ostavil morijo, pa je bil ves trud zastonj. Imel pa je veliko ribiško mrežo in to pregrne v dve gubi čez panje. Nekaj časa so ropnice še naskakovale čebelnjak in marsikatera je zlezla skozi mrežine luknje k panjem, pa bilo je takoj po njej, ker so bile domače v premoči. V kratkem času je silovito ropanje ponehalo. Ta pripomoček je poskusil tudi Schachinger in pravi, da je ostavil ž njim najhujše čebelno klanje, kar jih je kdaj v vsem svojem dolgoletnem čebelarjenju videl.

Zoper mravlje se v novejšem času priporoča kafra. V malo vrečico se dene nekaj kafe in se potem z vrečico podrgnejo ona mesta, kjer lazijo mravlje. Kafra jim mora biti zelo zoperna, ker kmalu zapuste čebelnjak ter se ne vrnejo dolgo časa. Če obiščejo nove mravlje čebelnjak, ponavljati je treba drgnenje s kafro in zopet hitro pomaga. Da preženemo mravlje iz mravljišča, treba je zakopati vanj za lešnik debel košček kafe in izginile — bodo kakor kafra.

Krajevni spomin čebel. Angleški prirodoslovec Romanes se je hotel prepričati, je li čebelam prirojena zmožnost, najti svoj dom iz daljave, ali če najdejo svoje bivališče vsled tega, ker si zapomnijo razne stvari v okolici in na svojem daljnem izletu. Nesel je panj čebel k neki hiši, več sto metrov od morja oddaljeni. Med hišo in morjem ni bilo nič zelenega, pač pa se je razprostiral od hiše dalje velikanski vrt, zasajen s cvetečim drevjem in raznimi cveticami. Tu je pustil čebele 14 dni, da so se kraja privadile, potem vjame zjutraj pri žrelu nekaj čebel, dene pred žrelo s ptičjim lepom namazano karto, da bi se vsaka vrnivša se čebela vjela ter nese v škatlico vjete čebele na morski breg. Domu prišedši ne najde nobene čebele na limanici, dokaz, da ni nobena na bregu izpuščena čebela našla domu. Drugič nese nekaj čebel na polovico razdalje med hišo in morjem in zopet ni našla nobena čebela svojega panja. Pri nadaljnih poskusih je spuščal čebele iz raznih krajev na vrtu in še dalje, kot je bilo do morja, pa vsakokrat so se vrnile vse čebele domov, kjer so se pred durmi vjele. V prvih dveh slučajih čebele niso znale najti doma, ker niso bile tam nikdar na paši in je bila le peščena, jednolična ravnina, v drugih pa so spoznale po drevju, grmovju in

drugih stvarih, kje se jim je vrniti, ker so te stvari spoznale in si zapomnile pri prejšnjih izletih na pašo.

Cvetni prah. Zdaj v jeseni bo marsikdo topil satovje. Škoda pa je raztopiti take voščine, v katerih je cvetni prah. Take dele je izrezati, jih dobro zmečkati ter zmešati nekoliko z medom, jih v dobro zaprti posodi shraniti, kar je za pomladansko pitanje — non plus ultra!

Jesensko pitanje. Če je kakemu panju dodati jeseni hrane za zimo, je zdaj najboljši čas za pitanje sladkorja, ker s sladkorjem prezimijo čebele prav dobro, spomladi pa je za razvijanje ljudstev boljši med kot sladkor.

Gotovejša pot. Ako je treba združiti brezmatično ljudstvo s pravilnim ljudstvom, je boljše, da se pusti ljudstvo z matico sprašiti v brezmatično ljudstvo, ker v nasprotnem slučaju nastane rado klanje.

Teža medu. Znano je, da je med težji kot voda. Liter hladne vode tehta 1000 gramov, liter medu pa 1390 do 1430 gramov, med iz gorskih cvetlic pa celo do 1460 gramov; posledni ima tedaj največ sladkorja v sebi.

Ali jedo kokoši čebele? Navadno ne, vendar se jih navadi izjemoma katera tako, da jo mora čebelar obsoditi pod nož. Vsaka kokoš pa ljubi iz panjev vrženo negodno, belo zalego, nekatere pa love prav spretno tudi trote, katere jim gotovo vsak čebelar privošči.

I z k a z.

V mesecu juliju, avgustu in septembru so plačali udnino sledeči udje: Černčec Janez, posestnik na Kleinbergu, pošta sv. Ana na Krembergu; Eržen Ivan, Cerklje, Gorenjsko; Golja Fran, učitelj-voditelj, Levpa, Kanalsko; Građišnik Anton, nadučitelj, Polje, pošta Podčetrtek; Hrastovčan Fran, Leskovec pri Krškem; Hojnik Jernej v Trnovcih, pošta sv. Tomaž pri Ormožu; Javoršek Anton, nadučitelj, Zg. Šiška, p. Sp. Šiška; Rataj Josip, posestnik v Mačkovcu, p. sv. Peter pri Novem mestu; Šola Rakek; Trček Josip, Škofjaloka št. 8. Pater iz Gašteja.

Listnica uredništva.

Gosp. J. K. v S. pri Št. V.: Letos bodete lahko prodali, ker so čebele splošno tako slabo rojile, samo ne metajte svojega blaga po 30 kg proč, ker ta cena naših čebel in ta način trganja sta naravnost škandalozna. Toraj prihranite jih do sponladi, da jih po primerni ceni prodaste za plemo. — Gosp. F. A. v O.: Omenjeni panj zažveplajte, da poginejo uši in čebele in gnjilobe ne bodete razširili. Letos bo veliko jalovcev vzimljenih. — Gosp. T. K. v S.: Kako neki? — Gosp. J. S. v V.: Pa menda vendar ne mislite s panji vred? Bodite tako prijazni in odgovorite, kadar dobite to številko v roke. Zdravi!

Udnina (1 gld.) in reklamacije naj se pošiljajo gospodu I. N. Babnik-u v Ljubljani, dopisi in članki za list pa uredniku „Slovenskega čebelarja“ Francišku Rojini, nadučitelju v Šmartnem pri Kranju.

Odgovorni urednik Mihael Rožanec. — Lastnik »Slovensko čebelarsko društvo«.

Tisk J. Blasnika naslednikov v Ljubljani.